

Mirsad Hadžikadić:

Prvo sam bio ovdje na Univerzitetu i pomogao svom studentu koji je doktorski kandidat. Učestvovao sam u ceremoniji dodjele diploma i stavio sam kapu na njegova ramena zajedno sa dekanom diplomskog studija. Bilo je odlično. Zatim sam dao završni ispit svojoj grupi studenata iz mrežne nauke, pa ocijenio radove. Razgovarao sam sa administracijom i svojim šefom o najboljem načinu da se nastavi moja uloga na Univerzitetu, koja će maksimizirati moj doprinos ali mi u isto vrijeme dozvoliti da radim na promjenama u svijetu. U međuvremenu sam imao nekoliko Skype sjednica sa ljudima iz Platforme. Održana je jedna sjednica Predsjedništva odnosno upravnog odbora Platforme za progres, na kojoj sam ja učestvovao samo sat vremena jer sam morao da idem na ceremoniju dodele diploma, a ostali su nastavili sa sjednicom još 3,5 sata. Bilo je interesantno jer smo razgovarali o prirodi političkih odnosa sa drugim političkim subjektima, odnosno o tome da li da formiramo bilo kakvu koaliciju, da li da se pridružimo bilo čemu ili da uvijek ostanemo sami, kako da saradujemo sa ostalima tako da maksimiziramo mogućnost toga da dobri političari budu izabrani, bilo da dolaze iz naše stranke ili neke druge. Tu sam ja podnio izvještaj o mojim razgovorima sa vođama drugih stranaka koji su dali razne ponude ali naš odbor je odlučio da ne slijedimo nijednu od tih ponuda i da u suštini samo saradujemo, kao što smo govorili od samog početka, na nivou pojedinaca umjesto širokih koalicija sa bilo kim. Zatim smo takođe razgovarali o sljedećoj sjednici Predsjedništva koja će biti posvećena strategiji. Mi se približavamo iniciranju kompletnog pravca za lokalne izbore koji će se održati u oktobru. Ja očito neću učestvovati, ali treba da pomognem da se pripreme mnogi ljudi koji će potencijalno da se kandiduju za gradonačelnike ili za članove gradskih vijeća odnosno kantonalnih vijeća. Dakle, treba nam strategija kako bismo odlučili kako da pristupimo ovome, gdje želimo ići, gdje ćemo se natjecati, koja lokalna pitanja ćemo promovisati i iz kojih oblasti, jer svaki grad i kanton je drugačiji odnosno imaju drugačije probleme. Tako da ćemo sljedeću sjednicu posvetiti izgradnji strategije po pitanju opšte poruke odnosno opšteg pristupa izborima, a zatim i opštoj strategiji pronalaska pravih ljudi, njihovoj pripremi i obrazovanju, traženju pravih talenata. Bit će to duga sjednica, ali bit će jako interesantna. Takođe smo imali sjednicu političkog vijeća u kojem imamo 7-8 ljudi, gdje sedmično odlučujemo gdje i kada ćemo se obratiti javnosti, bilo da je to putem pres konferencije ili saopštenja za javnost, ili pak na

neki drugi način. Ta posljednja sjednica je bila o migrantima, značaju migranata odnosno o strašnoj situaciji u kojoj su migranti u Bosni i Hercegovini. Oni žele da idu u Njemačku, ali Hrvatska im ne dopušta da uđu u Hrvatsku. Hrvatska je zatvorila granicu i ko god pokuša čak i da se prišunja oni ih vrata, a koga god nađu bilo gdje na teritoriji Hrvatske, oni ih potjeraju u Bosnu. Istu stvar radi Srbija na istoku, jednostavno ih isprati u Bosnu. I onda su oni zaglavili ovdje jer vlada ne funkcioniše, država je disfunkcionalna, granice su skoro potpuno nezaštićene, i nema novca da se pobrine za migrante. Oni lutaju gradovima, i ljudi se ponekad osjećaju nesigurno. Ali u isto vrijeme oni nemaju ni osnovne usluge koje bi im dozvolile da žive kao ljudska bića dok su udaljeni od svojih domova. Jasno je da oni ne žele ostati u Bosni. Oni nisu došli zbog Bosne, mi imamo dovoljno vlastitih problema. Oni žele da idu u Zapadnu Evropu, prije svega u Njemačku. Tako da smo mi imali nešto da kažemo o ovoj situaciji: kako strašna je ta situacija za migrante, ali takođe i kako strašno je to za političku situaciju u Bosni i Hercegovini, za stabilnost sistema, nesposobnost vlade da učini bilo šta značajno, djelimično zbog korupcije jer sav novac koji dođe iz Evropske unije - samo Bog dragi zna gdje taj novac završi. A ni Evropska unija ne pomaže Bosni da se nosi sa ovim problemom mada jako dobro razumiju da su ti ljudi ovdje i da žele da idu u Evropsku uniju a Bosna nije dio nje. Drugo pitanje kojim se bavimo je najznačajniji kanton u Bosni i Hercegovini - Sarajevski kanton. Najznačajniji je zato što je najbogatiji, i taj kanton je upravo imao promjenu vlade jer su nacionalisti izgubili, i sve od tada oni pokušavaju da pronađu način da sruše vladu kojoj je išlo bolje nego što je išlo nacionalnim strankama u prošlosti. Nije ni u kom slučaju bilo idealno, ali je ipak bilo bolje i više orijentisano ka građanima. Dakle, oni su konačno pronašli dovoljno ljudi koje mogu kupiti da promijene privrženost i da kažu da žele da budu s njima. Na taj način su dobili većinu članstva u kantonalnoj vladi pa sad mogu da formiraju vladu. Mi se nismo oglasili po ovom pitanju prosto zato što tu nema dobrih političara, tako da hvaljenje jednih naspram drugih nema nikakvu svrhu. Ali ja mrzim proces kupovine glasova, odnosno natjerivanje ljudi da mijenjaju privrženost tj. da formiraju koaliciju sa ljudima koji nisu željeli koaliciju s njima. Ne znam šta je ovaj put bilo drugačije, da li se radilo o obećanju nekih funkcija unutar vlade koje oni inače ne bi mogli dobiti. Znači, stranka koja ima samo jedno ili dva mjesta će odjednom dobiti poziciju ministra na nivou kantona iako oni to ne zaslužuju učešćem u broju mjesta koja su dobili, ali 1-2 mjesta vas mogu

prebaciti preko 50% pa su stoga ta mjesta važna vladajućoj koaliciji. Mrzim taj proces jer nije sproveden zakonito, nije sproveden zasnovano na ideološkoj usklađenosti. Oni su to prosto izveli korištenjem vlastite moći ili obećavanjem političke moći ili novca, odnosno kupovinom ljudi. U tom procesu nikoga nije ni briga za građanima, a ja zaista mrzim da se tako ponašaju prema građanima. Razgovarali smo o tome na političkom vijeću, i raspravljali da li da se oglasimo po tom pitanju, i odlučili smo da nećemo. Znam da ćemo razočarati mnoge ljude koji kažu da moramo reći nešto o tome, ali mi to uvijek posmatramo iz perspektive procjene da li to koristi ikome, i da li mi imamo išta od toga. Svi su već rekli da je vrlo pogrešno, i sad ako i mi dođemo nakon svih i kažemo da je pogrešno, to zvuči kao: „I ja, i ja“. Zato smo odlučili da govorimo o nečemu sasvim drugome, kao o značaju elektronskog glasanja, fer glasanja, zatim o značaju bavljenja migrantskom krizom, umjesto da budemo samo neko ko više: „I ja“. Davno smo odlučili da se držimo vlastitog pravca a ne da reagujemo na svakodnevnu politiku, te da na taj način promoviramo ko smo mi. Posljednja značajna tema, odnosno vjerovatno najznačajnija tema od sada pa nadalje su ljudski resursi i kako se njima bavimo. Pokušavamo da uspostavimo kadrovsku organizaciju koja će tražiti prave talente unutar naših redova i onda raditi s njima - uglavnom s mladim ljudima, pripremajući ih da se obraćaju javnom mijenju, medijima, da budu obučeni o političkom sistemu, o Platformi za progres, našim idejama, konceptima, ideologiji. To uspostavljamo tako da mijenjamo način na koji je kadrovska jedinica strukturirana na centralnom nivou, a takođe ćemo uvesti te kadrovske organizacije unutar svake regije i svakog grada. Dakle, to će biti ogromna organizacija koja će brinuti o DNK Platforme za progres zauvijek, po pitanju vrste ljudi koji će biti tu, kako bismo kreirali imuni sistem i živjeli svoja načela, kako bismo se odbranili od bilo kakvih pokušaja prodiranja izvana i promjene toga što mi predstavljamo u nešto što je isto kao i svi ostali. Mi se moramo od toga odbraniti. Po tom pitanju ova organizacija je vrlo značajna. U jednoj stvari tu ćemo biti drugačiji od svih ostalih. U drugim strankama članovi kadrovske službe su ti koji odlučuju ko će biti na glasačkim listićima a ko neće, a ti članovi i sami mogu biti na glasačkim listićima, odnosno oni mogu predložiti sami sebe za bilo koju poziciju. Mi to ne dopuštamo. Ja bih rekao da bi to bili dupli standardi, jer ne možete stvarno procijeniti nekoga drugoga objektivno ako ćete ga uvijek porediti sa sobom i razmišljati da li je bolji od vas, pa ako je bolji da ga ne bi trebalo staviti na listu. Mi smo svim kandidatima za

pozicije u kadrovskim službama unutar odbora Platforme za progres jasno dali na znanje da se oni neće moći kandidovati i da treba da budu spremni na to. Ja znam da je to velika zadaća i težak zadatak, jer mnogi ljudi su se pridružili političkim strankama zato da mogu ući u parlament, i skidam kapu ljudima koji su rekli da je u redu i da žele donijeti promjene u zemlji pa da će to učiniti pronalaskom najboljih talenata. Za to morate biti edukator, trener, psiholog koji razumije na koji način neko može doprinijeti. To je zaista ozbiljan zadatak, ali drago mi je da su mnogi ljudi pristali i da će to učiniti iako znaju da je to njihova jedina pozicija i da neće moći da se kandiduju, barem ne dok su unutar kadrovske komisije. Danas ću imati par teških razgovora u nekim mjestima. Kao što se uvijek očekuje, svjedočimo situaciji da ljudi počínju da razvijaju netrpeljivost jedni prema drugima, a to bi moglo rasturiti bilo koju organizaciju i nema ništa sa ciljem da se pomogne upravljanju i pomogne ljudima, tako da ću se morati pozabaviti time i reći im da moraju da se vrate našim načelima ili da nađu drugu stranku. Ali, to je normalan proces kada gradite neku organizaciju: ideja dolazi na prvo mjesto, a onda dolaze ljudi odnosno pronalaženje pravih ljudi koji će promovisati tu ideju. Vidjet ćemo.

Clark Curtis:

Kad je u pitanju planiranje za lokalne izbore 2020. godine, prošlo je neko vrijeme od kad smo razgovarali o ovome. Kad su u pitanju pozicije za gradonačelnike i slične pozicije, na koliko gradova odnosno opština ciljate u ovom trenutku? Koliko biste željeli da dobijete?

Mirsad Hadžikadić:

Teško je to odgovoriti jer moramo proći kroz sve gradove. Trenutno postojimo u 45 gradova u jednom ili drugom vidu organizacije, od ukupno 130-140 gradova. To se možda čini malo, ali to je vjerovatno najveći doseg. Ne znam mnoge stranke koji imaju veći doseg od toga, zbog čega i kažem da smo šesta ili sedma stranka. Bit će četiri do pet stranaka koje pokrivaju više teritorije nego što mi pokrivamo. Dakle, zaista u ovom trenutku ne znamo, i upravo zato je važno da prođemo kroz sve te gradove i utvrdimo koga imamo, odnosno imamo li ljudi u svojim redovima koji su dorasli tom zadatku. Iskreno, ako nađemo 10 za koje mislimo da su dovoljno snažni da mogu pobijediti, ja ću biti vrlo sretan. A ako od tih 10 njih 5 pobijedi, bit ćemo na dobrom putu

da pošaljemo poruku svim Bosancima da ne samo da zaista postojimo nego da smo počeli i da pobjeđujemo. To bi nam popločalo put ka velikom uspjehu na opštim izborima za tri godine, jer onda ljudi ne bi mogli govoriti da mi ne možemo mnogo uraditi, ako već jesmo uradili mnogo. Pet bi bio sjajan broj za stranku koja se pojavila iz vedra neba. Plus, imat ćemo mjesta gdje ćemo podržati druge kandidate - druge nezavisne kandidate ili članove drugih stranaka, ako mislimo da oni žive naša načela, ako nemamo nekog svog ko bi mogao pobijediti naspram njih, i ako mislimo da bismo kandidaturom nekog protiv njih mogli smanjiti njihove šanse da pobijede pa bi onda oni izgubili od lošijih kandidata, što ne želimo da se dogodi. Jedina situacija u kojoj bismo promijenili ovu politiku je ako imamo zaista sjajnog kandidata koji ne može pobijediti ovaj put, ali ako izložimo tog kandidata medijima, on može naučiti proces kampanje a zatim bi se to ime prepoznalo na opštim izborima za tri godine. Mislim da ćemo u tom slučaju odlučiti da se kandidujemo bez obzira na sve. Dakle, to će biti jedna zaista interesantna analiza - putovanje od grada do grada i analiza svake osobe pojedinačno i donošenje te odluke. Zbog toga nam i treba kadrovska komisija u svakoj regiji, da nam pomogne da pronađemo takve ljude. Važno je znati još jednu stvar. U drugim strankama obično članovi te kadrovske službe su ključni donosioci odluka ko šta radi i ko gdje ide, a to je poteklo još iz komunističkih vremena, kada je bila jasna podjela na one koji upravljaju i one koji brinu o političkom moralu odnosno političkoj pravičnosti ljudi, kako bi se imao pravi set ideja. Dakle, postojala je ta dualna struktura i ti ljudi su se bavili političkim aspektima, ne upravljanjem nego čuvanjem čistoće redova, i oni su donosili odluke gdje ko ide, a ostali su upravljali, kao na primjer predsjednik stranke u Kini koji onda postane predsjednik zemlje. Ostale stranke ovdje su to jednostavno naslijedile, a mi nismo. Mi praktički uvodimo dualnost na način da oni koji upravljaju lokalnim odborima i oni koji upravljaju kadrovskom komisijom u toj regiji *zajednički* donose preporuke za svaku poziciju. Oni će razgovarati sa svakim kandidatom a zatim to predložiti centralnom uredu, gdje će biti donesena konačna odluka. Dakle, to će morati biti kroz razgovor između onih koji traže prave talente i onih koji upravljaju regijom – oni će *zajednički* pronaći i preporučiti kandidate.

Clark Curtis:

Lokalni izbori se bliže, a oni su jako višestruko značajni, ne samo zbog činjenice da učestvujete na njima, nego i zato što će uspjeh na njima uveliko potpomoći situaciju 2022. godine.

Mirsad Hadžikadić:

Da. A povrh toga lokalni izbori su važni zato što se tu dešava stvarni život, kao putevi koji se moraju popločati, komunalne usluge koje se moraju obezbijediti tako da svi imaju vodu i kanalizaciju, da je voda sigurna, da bolnice funkcionišu kako treba, da ima dovoljno doktora i medicinskih sestara, da redovi nisu predugi, da je kvalitet usluga odličan, da se obrazovanje dobro odvija. Zavisno od toga gdje se stvari finansiraju, značajne stvari se nalaze na lokalnom nivou. Na primjer, visoko obrazovanje je na kantonalno nivou, pa to pripada opštim izborima, kao i zdravstvo. Međutim, putevi i komunalne usluge dolaze sa lokalnog nivoa. Različiti gradovi imaju različite probleme, kao kvalitet zraka. Ako imate kompaniju ili tvornicu koja ispušta te plinove u zrak, onda lokalni gradonačelnici i članovi gradskog vijeća odlučuju kako riješiti te probleme – da li oporezovati kompaniju koja narušava zakon ili lokalni propis o kvalitetu zraka. Dakle, ovi izbori utiču na svakodnevni život svih građana više nego opšti izbori. Opšti izbori su više o politici na visokom nivou i o odnosima među etničkim grupama, cjelokupnoj ekonomiji, oporezivanju, itd., ali ovdje se dešava stvarni život odnosno ovdje se politika sastaje sa stvarnim životom. Dakle, više je novca na gradskom nivou nego na kantonalnom nivou. Kada povežemo sve gradove, ima više novca tamo. Drugi razlog je to što ovi izbori dotiču građane više nego opšti izbori. Ovi izbori su skuplji za kandidovanje nego opšti izbori, jer na opštim izborima ima manje kandidata nego na lokalnim izborima. Manje je pozicija u Parlamentu nego pozicija u gradskim vijećima. Za svaku poziciju morate pripremiti neku vrstu kampanje, materijala i strategije. Dakle, lokalni izbori su skuplji nego opšti izbori, a većina ljudi to ne zna. Interesantno je to.

Clark Curtis:

Razgovarali smo o tome da tehnički nije bilo vlade, pošto niko nije imao većinu, a sada se to promijenilo.

Mirsad Hadžikadić:

Pa, riječ je o Kantonu Sarajevo. Kad kažemo da nema većine, mislimo na to da jedna stranka nema dovoljno mjesta da bi bila u većini i vladala na konzistentan način. Pošto niko nije osvojio većinu mjesta, oni moraju raditi sa drugim strankama i pozvati ih da budu dio njihove vlade, tako da jedni dodaju svoja mjesta mjestima drugih pa kolektivno dobiju preko 51%, te tako formiraju vladu i podijele sektore upravljanja. Na primjer, ja imam više mjesta pa ću ja dobiti više pozicija ali i vi ćete dobiti nešto. U Kantonu Sarajevo su neki od onih koji su imali veći broj mjesta promijenili strane i pridružili se drugima koji su imali manje mjesta, ali uz ta otpadanja iznenada su dobili 51% dok su drugi bili ispod, i tako je promijenjena vlada. Te stvari su normalne u demokratijama koje imaju više od dvije stranke. Sjedinjene Američke Države imaju vrlo interesantnu situaciju. To je sistem od dvije stranke pa jedna uvijek pobijedi, odnosno jedna je u većini. Ne znam nijednu drugu zemlju u kojoj je to slučaj. Komunisti su imali jednu stranku, a Sjedinjene Države imaju dvije. Većina svijeta imaju tri ili više stranaka. Bosna ima preko 70 stranaka. Nisu sve one na razini države, naravno. Neke su lokalne. Ali to jednostavno znači da, zbog toga što ima tako puno stranaka, rijetko je, i ne znam da li se to ikada desilo osim na samom početku poslijeratne Bosne i Hercegovine, da je bila jedna stranka koja je mogla vladati sama. Stoga su ove koalicije važne, ali one su takođe nestabilne. Ponekad nekoliko članova Parlamenta odluči da pređe u drugu stranku, i odjednom dođe do promjene u vladi jer neko drugi dobije 51%, što stvara puno meteža. Bitno je da, kada ste vi član stranke, kandidujete se za neku funkciju i pobijedite odnosno osvojite jedno mjesto u Parlamentu, ta pozicija pripada vama kao pojedincu a ne vašoj stranki. Ako tu poziciju ostavite praznu, stranka ne može dovesti nekog drugog na vašu poziciju, nekog drugog kongresmena ili člana Parlamenta. Isto kao i ovdje (u SAD-u), ta pozicija jednostavno ide sa tom osobom, i ta osoba ju prenese drugoj stranci i tako se većina odjednom može promijeniti s jedne strane na drugu, što dodaje još jednu dimenziju politici. Zato ja često razmišljam da bi bilo dobro, čak i za Sjedinjene Američke Države, da imaju barem treću stranku jer upravo sada smo toliko polarizirani, a to smo vidjeli i sinoć na javnim optužbama, gdje nijedan Republikanac nije uskratio podršku, bez obzira šta su mislili o uvredama svog predsjednika. Dakle, takvim prekrajanjem se formiraju okruzi u kojima dominira jedna ili druga stranka. I zemlja je sada jasno podijeljena. Ako bi postojala treća stranka, ona bi

bila u centru i uvijek bi vukla desničare i ljevičare prema centru, odnosno prema višem nivou konverzacije i diskursa, naspram ideoloških previranja. Ne mogu predvidjeti kao što ni niko drugi ne može, ali ovo bi zapravo moglo stvarati uslove za pojavu treće stranke u Sjedinjenim Državama, koja bi ih vratila svojoj srži. Vidjet ćemo.

Clark Curtis:

Samo još jedno pitanje. Počeli ste govoriti o situaciji sa migrantima odnosno problemu migranata. Ima li išta osim povećanja svijesti o tome odnosno saopštenja za javnost gdje iznosite Platformin stav o tome? Ima li išta drugo što Platforma može učiniti u ovom trenutku da možda pomogne u ovoj situaciji?

Mirsad Hadžikadić:

To je nezgodna situacija i nezgodno pitanje, ali evo šta se dešava. Kad je politika u pitanju, mi smo dali saopštenje za javnost u kojem smo iznijeli svoje stav o tome šta vlada treba da uradi i šta Evropska unija treba da uradi. Ali, kad su u pitanju građani kao ljudska bića, naši članovi zapravo rade sve što je u njihovoj moći da pomognu. Oni skupljaju pokrivače, hranu, i sve drugo, i traže migrante i pokušavaju da im pomognu da im bude toplije, da budu bolje nahranjeni i da se osjećaju sigurnije. Svaki put kad to uradimo, mi objavimo nešto na Facebooku. Na primjer u Bihaću, na sjeverozapadu Bosne, gdje se većina migranata i nalazi, naši članovi su tako nešto uradili i bili su ponosni na to i objavili su to na stranici Platforme za tu regiju, i onda ja smjesta dobijam dva-tri poziva, emaila, poruke ili Viber poruke od ljudi koji kažu da treba da se sramimo što tako brinemo o građanima, jer oni su zabrinuti zbog sigurnosti a mi migrante hranimo i dajemo im pokrivače. Tako da, što god uradite, vi niste u pravu. Ako biste izašli i protestvovali protiv migranata brineći za sigurnost građana, bilo bi i više poruka ljudi koji bi rekli da nemamo srca jer su ti jadni ljudi ostali bez svoje zemlje u potrazi za boljim uvjetima, odnosno nisu izgubili zemlju ali su odlučili da je bilo preteško ekonomski ili šta već, pa pokušavaju da nađu bolji dom i da imaju bolji život, pa kako bismo se usudili biti protiv njih... Dakle, mi pokušavamo da pomognemo, ali smjesta dođe do neke grube reakcije, tipa: „Kako se usuđujete, mislili smo da ste drugačiji!“. I koplja se uvijek lome na meni. Oni kažu: „Mirsade, ti si rekao

nešto drugo“. A ja kažem: „Ne, ja sam rekao pravda za sve građane, a to uključuje i one koji su nažalost u poziciji u kojoj smo i mi bili, jer i mi smo bili migranti za vrijeme i nakon rata odnosno tragedije u Bosni i Hercegovini u periodu 1992-1995. godine, kada su ljudi morali da napuštaju domove i da budu migranti. Neko je i njima pomogao! Šta to znači? Znači da ne možemo to zaboraviti. Onima koji traže pomoć moramo pomoći. Ali u isto vrijeme mi se žalimo na nedostatak odgovornosti vlade koja ne shvata ovu situaciju ozbiljno.“ Jedna od pritužbi građana je da oni ne znaju šta se dešava. Gradonačelnici odnosno premijeri kantona nikada ne izlaze da objasne ljudima šta se dešava, šta se radi, koje mjere se poduzimaju kako bi se riješio problem migranata, kako bi se pomoglo građanima i migrantima, koliko novca je pristiglo za šta i kako se taj novac troši. Jednostavno nema komunikacije sa građanima, tako da su oni uhvaćeni u sredini. Noću oni vide da je grad promijenjen. Ne puštaju djecu da izlaze vani, jer se više ne zna ko luta ulicama. I da, bilo je zaista situacija sa tučama migranata jednih sa drugima, pa čak i ubistva, tako da su se ljudi s pravom uplašili. Međutim, glavni problem je sa vladom koja ne komunicira sa ljudima i koja ne radi svoj posao. Tačno je da oni nemaju dovoljno finansijskih sredstava i da zemlja nema novca a iznenada mora da se bavi i većim brojem ljudi koji nisu njeni vlastiti građani. Ali, u isto vrijeme Evropska unija zaista pomaže, a pitanje je da li je novac učinkovito iskorišten. To je vječito pitanje u Bosni: da li je novac učinkovito iskorišten?

Clark Curtis:

Neki će reći da jest.

Mirsad Hadžikadić:

Neki će to reći, da. Oni koji imaju korist od toga.